

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių projektas (LEADER)

Virginija Liukpetrytė
Europos Sąjungos reikalų ir paramos politikos
departamento programos LEADER ir kaimo plėtros
skyriaus patarėja

zum.lrv.lt

PRIEMONĘ REGLAMENTUOJANTYS TEISĖS AKTAI

- Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginiu planu, patvirtintu Europos Komisijos 2022 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. C(2022)8272;
- Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“ (SP administravimo taisyklės);
- Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, įgyvendinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. 3D-4 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.

SVARBU! Tinkamumo sąlygos ir reikalavimai paramai gauti bei įgyvendinti vietos projektus bus numatyti **SP administravimo taisyklėse, Taisyklėse ir Kvietime teikti vietos projektus.**

TAISYKLIŲ PASKIRTIS IR PRIEMONĖS BIUDŽETAS

- **Taisyklės taikomos:**
 - vietos projektų vykdytojams, įgyvendinantiems vietos projektus;
 - VVG įgyvendinančioms VPS ir teikiančioms bendradarbiavimo projektus.
- **Taisyklės nustato** vietos projektų ir VVG bendradarbiavimo projektų teikimo, vertinimo, tvirtinimo, jų įgyvendinimo valdymo ir kontrolės tvarką.
- **Priemonės biudžetas – 76,08 mln. Eur**

PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE BŽŪP TIKSLŲ

- **SO8** skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant bioekonomikos ir tvarios miškininkystės veiklas.
- **XCO Horizontalusis tikslas** – modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą.

NACIONALINIAI POREIKIAI, KURIEMS SKIRIAMA PRIEMONĖ

- **g.3** - Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą;
- **h.1** - Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas;
- **h.2** - Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį;
- **h.4** - Modernizuoti kaimo vietas didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą;
- **h.5** - Skatinti bioekonomikos verslus.

REZULTATO RODIKLIAI

- **R.3** Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, dalis
- **R.37** BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas
- **R.38** Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, dalis
- **R.39** Kaimo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, sukurtų naudojančių BŽŪP parama, skaičius
- **R.41** Kaimo gyventojų, kuriems BŽŪP parama pagerino galimybes naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis
- **R.42** Asmenų, įtrauktų į remiamus socialinės įtraukties projektus, skaičius

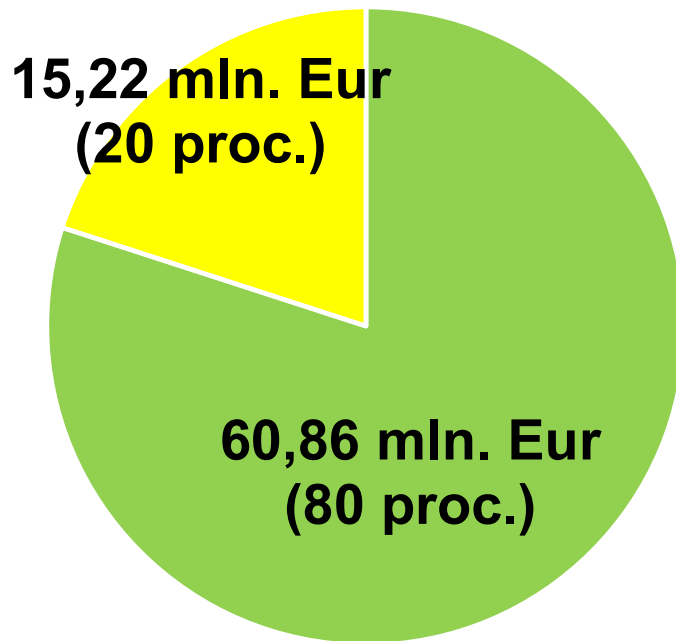
PRIEMONĖS TIKSLAS

Skatinti bendruomenės inicijuotą kaimo plėtrą iniciatyvos „iš apačios į viršų“ principo pagrindu, finansuojant vietos plėtros strategijas, kuriomis siekiama spręsti vietos iššūkius ir tenkinti poreikius.

Ši intervencinė priemonė yra pagrindinė kaimo plėtros priemonė, skirta stiprinti ekonominį ir socialinį kaimo bendruomenių vystymąsi, suteikiant bendruomenėms išteklius, reikalingus jų pačių vystymuisi remti ir vietos lygmens pajėgumams kurti.

REMIAMA VEIKLA IR PARAMOS SKAIČIAVIMO PAGRINDAS

- vietos projektų įgyvendinimas (*nemažiau kaip 80 proc.*)
- VPS įgyvendinimo administravimas, VVG teritorijos gyventojų aktyvinimas, VVG bendradarbiavimas (*nedaugiau kaip 20 proc.*)
- parama VVG apskaičiuojama pagal LR žemės ūkio ministro 2022 m. rugpjūčio 10 d. patvirtintą įsakymą Nr. 3D-491 „Dėl paramos 2023–2027 metų kaimo vietovių vietos plėtros strategijoms įgyvendinti bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu skyrimo ir skaičiavimo metodikos patvirtinimo“

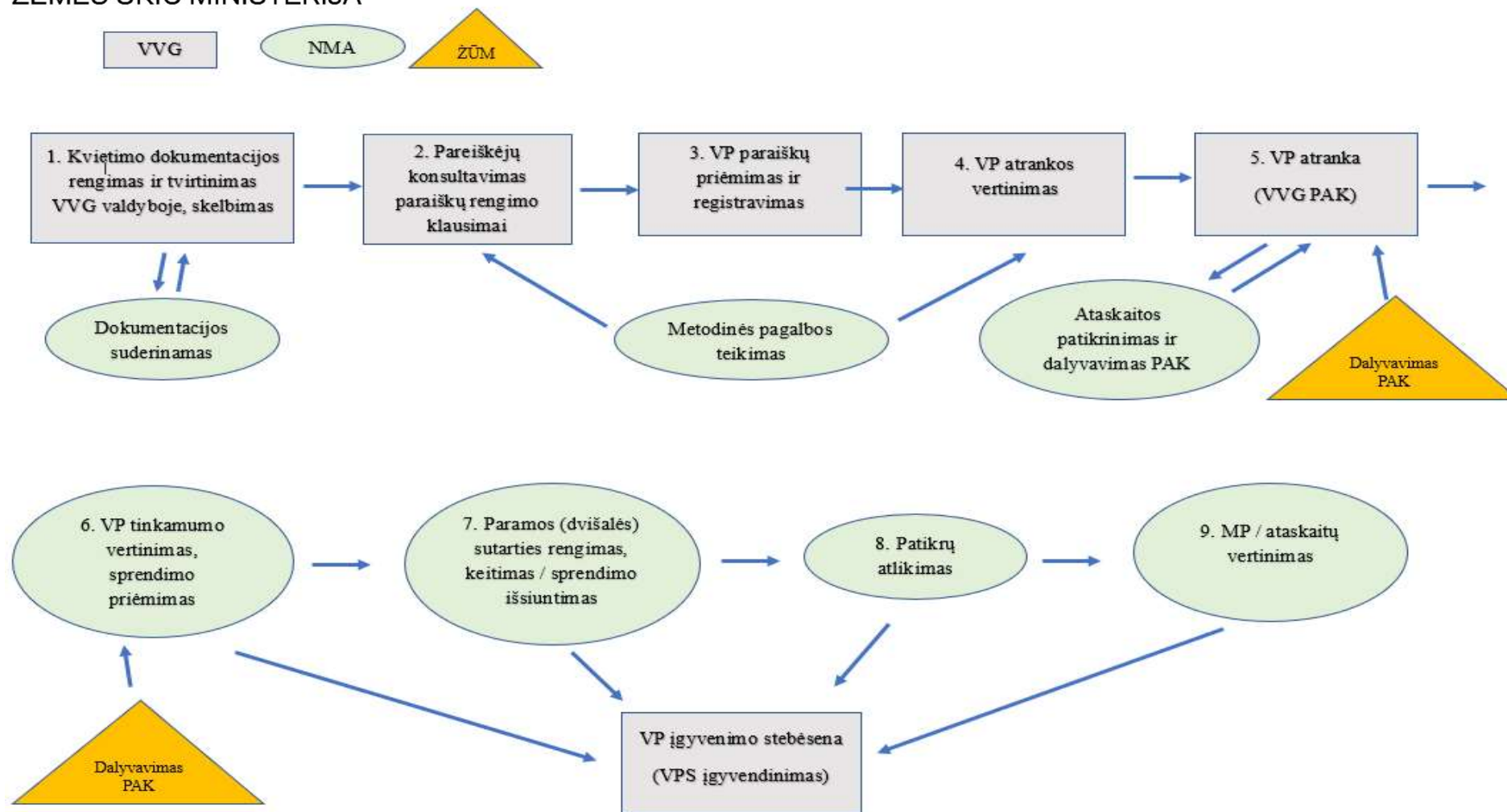
KAS NAUJO PRIEMONĖS TAISYKLĖSE (LYGINANT SU 2014-2022 M.)

1. Atsisakyta finansavimo sąlygų aprašų (FSA);
2. Supaprastinta administravimo ir dokumentų teikimo schema;
3. Į strategijas integruota VVG bendradarbiavimo priemonė;
4. Griežtesnės VVG kolegialus valdymo organo sprendimo priėmimo sąlygos, atrenkant vietos projektus - turi būti užtikrinta, kad nei viena interesų grupė nekontroliuotų atrankos sprendimų.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

VIETOS PROJEKTŲ ADMINISTRAVIMO SCHEMA

VPS PRIEMONĖS IR ATRANKOS KRITERIJAI

SVARBU! VPS priemonių aprašymus, atrankos principus, paramos dydžius, planuojamus priemonių rezultato rodiklius galite rasti VVG parengtose ir šiuo metu vertinamose VPS, kurios viešinamos VVG internetinėse svetainėse (www.leadertinklas.lt).

- Atrankos kriterijus, vadovaujantis VPS numatytais atrankos principais, rengia VVG;
- Taisyklėse nustatoma tik didžiausia galima surinkti balų suma vietos projektams – 100 balų, mažiausias privalomas surinkti balų skaičius – 40 balų;
- Taisyklėse nustatomi vietos projektų atrankos kriterijų sudarymo principai ir vietos projektų atrankos procesas.

PAGRINDINĖS TINKAMUMO SĄLYGOS PAREIŠKĖJUI

- Atitikti paramos gavėjo statusą (fizinis ar juridinis asmuo, VŠĮ ir pan.) pagal konkrečią VPS priemonę, kuriai skelbiamas kvietimas teikti vietos projektus;
- Neturėti nė vieno nepabaigto įgyvendinti projekto arba būti įgyvendinančiam leidžiamą projektų kiekį (sąlygos numatytos Taisyklėse);
- Būti registruotu arba deklaravusiu nuolatinę gyvenamąją vietą VPS teritorijoje;
- Būti sąžiningu, t. y. nekurti dirbtinių sąlygų, tinkamai nusišalinti, neteikti melagingos informacijos ir pan.;
- Nebūti skolingam VMI, SODRAI ir Agentūrai, nebūti likviduojamu, bankrutuojančiu;
- Vesti buhalterinę apskaitą;
- Kitos tinkamumo sąlygos numatytos SP administravimo taisyklėse, Taisyklėse, VVG patvirtintame kvietime.

PAGRINDINĖS TINKAMUMO SĄLYGOS PARTNERIUI

- Pagal VPS priemonės pobūdį ir VVG sprendimą, paraiškos gali būti teikiamos su partneriais;
- Partneriams taikomos pagrindinės tinkamumo sąlygos:
 - būti sąžiningu, t. y. nekurti dirbtinių sąlygų, tinkamai nusišalinti, neteikti melagingos informacijos ir pan.;
 - nebūti skolingam VMI, SODRAI ir Agentūrai, nebūti likviduojamu, bankrutuojančiu;
 - vykdyti veiklą VVG teritorijoje;
 - kitos tinkamumo sąlygos numatytos SP administravimo taisyklėse, Taisyklėse, VVG patvirtintame kvietime.
- Veikiama vietos projekto įgyvendinimo metu jungtinės veiklos sutarties pagrindu.

PAGRINDINĖS TINKAMUMO SĄLYGOS PROJEKTUI (1)

- VP turi būti parengtas pagal nustatytą **VP paraiškos formą**, kuri yra sudėtinė Kvietimo, teikti VP, dalis;
- Paraiška kartu su priedais **pasirašome el. parašu** ir teikiama Kvietime nurodytu **el. pašto adresu VVG** per Kvietime **nurodytą terminą**;
- Jei pagal VPS priemonės pobūdį veikla susijusi su verslo kūrimu ar plėtra, kartu su paraiška teikiamas **verslo planas**;
- kai teikiama paraiška socialinio ar bendruomeninio verslo kūrinimui ir plėtrai arba viešųjų paslaugų prieinamumo didinimui, vietos projektai turės atitikti Socialinio ir bendruomeninio verslo vykdymo bei viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones gairėse numatytus reikalavimus;

PAGRINDINĖS TINKAMUMO SĄLYGOS PROJEKTUI (2)

- Verslo kūrimo ir plėtros atveju, parama teikiama tik labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms (įmonės dydis nustatomas pagal SVV);
- Verslo kūrimo ir plėtros atvejais projektas turės atitikti ekonominio gyvybingumo rodiklius ir jų reikšmes numatytas Taisyklėse;
- Naujos darbo vietos kuriamos ir išlaikomos vadovaujantis Naujų darbo vietų sukūrinimo ir išlaikymo metodika (3D-38);
- Veika turi būti vykdoma VVG teritorijoje (išimtis taikoma mobiliai prekybai, paslaugoms teikti);
- Taisyklėse pateiktas neremiamų veiklų sąrašas;
- Kitos tinkamumo sąlygos, pagal VPS priemonės pobūdį ir investicijas, numatytos SP administravimo taisyklėse, Taisyklėse, VVG patvirtintame kvietime.

PAGRINDINĖS TINKAMUMO SĄLYGOS IŠLAIDOMS

- Tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimu ir būtinos (projekto tikslai nebūtų pasiekti be projekte numatytų prašomų finansuoti išlaidų);
- Patikrinamos projekto įgyvendinimo ir jo kontrolės laikotarpiu;
- Nekeičiamos projekto įgyvendinimo metu, t. y. projekto išlaidos, numatytos projekto paraiškoje ir patvirtintame projekte, jo įgyvendinimo metu negali būti keičiamos arba papildomos naujomis, išskyrus atvejus, nustatytus SP administravimo taisyklėse;
- Neviršyti vidutinių atitinkamų prekių, paslaugų, darbų rinkos kainų (3 komerciniai pasiūlymai; patvirtinti įkainiai; atlikti darbų ar paslaugų pirkimai);
- Įsigyjamos tik naujos prekės;
- Patirtos tinkamu laikotarpiu;
- Tinkamų ir netinkamų išlaidų kategorijos ir kitos tinkamumo sąlygos, numatytos SP administravimo taisyklėse, Taisyklėse, VVG patvirtintame kvietime.

PARAMOS INTENSIVUMAS IR SUMOS VIETOS PROJEKTAMS

Paramos intensyvumas

- verslo projektams *iki 65 proc.*
- socialinio ir bendruomeninio verslo ir bei viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo projektams iki 95 proc.
- viešosios naudos (ne pelno) projektams iki 40 proc.
- veiklos ir mokymų projektams *iki 90 proc.*

Paramos suma

- didžiausia paramos suma vietos projektui įgyvendinti – iki 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų)
- VVG turi teisę tiek sumažinti didžiausią galimą paramos intensyvumą, tiek didžiausią paramos sumą vienam vietos projektui įgyvendinti

Supaprastintos išlaidos

- vietos projektų netiesioginėms išlaidoms taikomas supaprastintas išlaidų mokėjimo būdas - fiksuota norma
(procentas nustatomas netiesioginių išlaidų normos apskaičiavimo metodikoje ir priklausomas nuo tiesioginių projekto išlaidų)

VIETOS PROJEKTŲ VERTINIMO TERMINAI

- Atrankos vertinimas (vertinimą atlieka VVG) – ne ilgiau kaip **per 20 darbo dienų** nuo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas pabaigos. Į šį terminą įskaičiuotas prašymų pašalinti trūkumus siuntimo laikas. Šį vertinimo etapą sudaro:
 - vietos projektų atrankos vertinimas (pagal VPS vykdytojos nustatytus atrankos kriterijus);
 - patikrinama ar vietos projekto prašoma suma ir intensyvumo norma neviršija kvietime nurodytos didžiausios galimos paramos sumos ir intensyvumo normos vienam vietos projektui įgyvendinti;
 - sprendimo VPS vykdytojos sudarytam vietos projektų atrankos komitetui (toliau – VPS vykdytojos PAK) dėl vietos projektų atrankos ir rezervinio vietos projektų sąrašo sudarymo / nesudarymo priėmimas;
- Vietos projektų paraiškų tinkamumo skirti paramą vertinimas (vertinimą atlieka Agentūra) - ne ilgiau kaip **per 50 darbo dienų nuo VPS vykdytojos PAK sprendimo priėmimo**. Į šį terminą įskaičiuotas prašymų pašalinti trūkumus siuntimo laikas.

VIETOS PROJEKTŲ ADMINISTRAVIMAS

VVG:

- Vietos projektų paraiškos teikiamos **VVG**;
- Informacija susijusi su atrankos vertinimu teikiama **VVG**;
- Konsultavimą paraiškos rengimo ir projektų administravimo klausimais atlieka **VVG**;

Agentūra:

- Informacija susijusi su tinkamumo vertinimu teikiama **Agentūrai**;
- Sudaroma dvišalė paramos sutartis tarp **paramos gavėjo ir Agentūros**;
- MP, įgyvendinimo ataskaitos, kiti prašymai susiję su projekto įgyvendinimu teikiami **Agentūrai**;
- Konsultavimą projekto administravimo klausimais atlieka **Agentūra**;
- Projekto administravimas vykdomas horizontaliai - reikalavimai numatyti SP administravimo taisyklėse.

VVG BENDRADARBIAVIMO PROJEKTAI

- Projektų rūšys:
 - tarptautinis bendradarbiavimas intensyvumas iki 100 proc.;
 - teritorinis bendradarbiavimas intensyvumas iki 95 proc.
- *Nauja*: Didžiausia galima suma vienai VVG – iki 30 000 Eur (mokama iš VPS administravimui skirtos sumos);
- *Nauja*: Išplėstas partnerių ratas, galimi partneriai ne tik kitos VVG, bet ir fiziniai bei juridiniai asmenys esantys VVG nariais ir (arba) įgyvendinantys VP.
- Paramos paraiškos, kurioms yra gautas VVG kolegialaus valdymo organo pritarimas, teikiamos **Agentūrai** (*nėra numatytų kvietimų*);
- Projektų vertinimą administravimą atlieka **Agentūra** (*nebus atrankos etapo*).

KITA SVARBI INFORMACIJA

SVARBU!

- Šiuo metu vyksta VPS vertinimas.
- Visos VPS turi būti patvirtintos:
 - iki 2023 m. lapkričio 21 d.
- VPS bus pradėtos įgyvendinti 2024 metais.
- Iki 2023 m. gruodžio 15 d. VVG parengs ir interneto svetainėje pavesins ateinančių metų kvietimų pagal VPS priemones grafiką.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Ačiū už dėmesį

